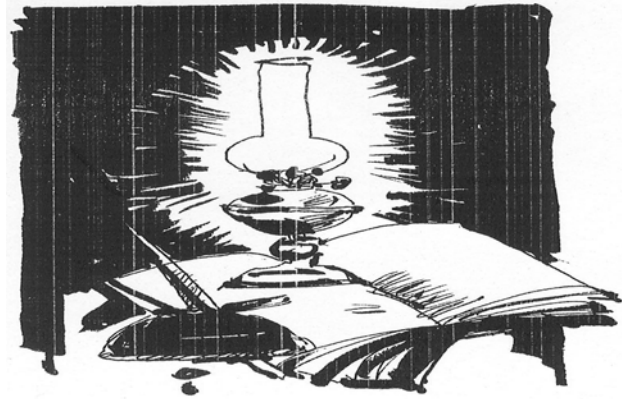

NGHIÊN CỨU LUẬT PHÁP: NHỮNG BIẾN CHẤT TÀI SẢN CỘNG ĐỒNG

Lg.Tạ-quốc-Tuân

Trong cuộc sống vợ chồng thường nhiều khi vì một hay một số lý do nào đó tài sản của một hay cả hai vợ chồng có sự thay đổi tính chất, hoặc là từ biệt sản đổi thành tài sản cộng đồng hay từ tài sản cộng đồng đổi thành biệt sản. Hơn nữa, sự thay đổi đó là do sự tự nguyện của một hay cả hai người, chứ không phải là do một quyết định của tòa án. Các luật sư thường gọi sự tự nguyện thay đổi tính chất tài sản đó là “biến chất” (transmutation), một từ họ coi là tao nhã (sophisticated) hơn từ “cải biến” hay “thay đổi” (change). Chế độ tài sản cộng đồng biến chất có hiệu lực chiếm ưu thế hơn các ước khoản khác.

Ngoại trừ ở hai tiểu bang Louisiana và Texas, các người phối ngẫu ở các tiểu bang tài sản cộng đồng có toàn quyền thỏa hiệp về tính chất của tài sản của họ là tài sản cộng đồng hay biệt sản.

Một sự biến chất như vậy có thể là song phương (nghĩa là bằng kế ước) hay đơn phương (thường là bằng sự tặng đỡ). Tặng vật cũng như là kế ước có thể có liên quan tới tài sản chưa hiện hữu, tức là chưa có, chẳng hạn lợi tức tương lai, mặc dù luật tài sản truyền thống đòi hỏi là vật tặng phải hiện hữu.

Luật lệ liên bang cấm hay hạn chế sự biến chất nghĩa vụ liên bang từ biệt sản sang tài sản cộng đồng.

Các nỗ lực biến chất tài sản đôi khi chỉ có hiệu lực giữa vợ chồng với nhau, chứ không có hiệu lực đối với đệ tam nhân, đặc biệt là đối với trái chủ và người thu thuế. Thí dụ, theo phán quyết *Lucas v. Earl*, 281 U.S. 111, 50 S.Ct. 241, 74 L.Ed. 731 (1930), một sự thỏa hiệp biến chất chỉ có hiệu lực đối với vợ chồng trong luật tiểu bang, nhưng không có hiệu lực đối với việc chuyển gánh nặng thuế lợi tức liên bang cho người khác.

I. Biến Chất Song Phương: Thỏa Hiệp Giữa Vợ Chồng

Chế độ tài sản cộng đồng thường đặt ra một cái khung mà tất cả các cặp vợ chồng phải chấp nhận, trừ phi họ có ý định thay đổi cái khung đó. Nói một cách khác, chế độ tài sản cộng đồng được coi là tự nguyện

hơn là cưỡng bách. Vì thế, sự giả định tính chất chế độ tùy thuộc sự thỏa hiệp trái ngược của vợ chồng.

Mặc dù vợ chồng có thể thỏa hiệp duy trì đúng tính chất của tài sản phải có mà không cần có kế ước. Thường thì kế ước giữa hai vợ chồng đối với tài sản của họ được coi là quan trọng bởi vì nó thay đổi tính chất của tài sản. Vì vậy, vợ chồng có thể thỏa hiệp: (a) hoặc là tài sản sở hữu trước hôn thú (hay tài sản thủ đắc vô thường) sẽ là tài sản cộng đồng hơn là biệt sản; (b) hoặc là tài sản thủ đắc hữu thường trong thời gian hôn thú sẽ là biệt sản của một hay cả hai người phối ngẫu thay vì là tài sản cộng đồng của cả hai người.

Các thỏa hiệp ly hôn thường biến chất tài sản cộng đồng thành biệt sản của một hay cả hai vợ chồng.

Nói một cách tổng quát, các qui tắc pháp lý và công bình đối với tính cách hữu hiệu và cấu tạo kế ước áp dụng cả cho các kế ước có liên quan tới hôn sản.

Hai tiểu bang Texas và Louisiana không cho phép tất cả mọi loại biến chất.

Trong các thỏa hiệp biến chất tài sản của vợ chồng thường thấy xuất hiện các vấn đề của luật kế ước. Bốn vấn đề chính là:

- Các thể thức tất yếu (formalities required);
- Duyên cớ (consideration);
- Áp lực bất đáng (undue influence);
- Trật tự công cộng (public policy).

A. Các Thể Thức Tất Yếu

Tất cả các tiểu bang tài sản cộng đồng cho phép các thỏa hiệp trước hôn thú và các pháp qui này thường đặt những điều kiện cần thiết về hình thức của kế ước. Trong thời kỳ hôn thú, các đương sự vẫn có thể kết ước với nhau về hôn sản. Ở Louisiana, kế ước phải là một “hôn ước” (matrimonial agreement) thì mới có thể thay đổi các qui tắc của chế độ tài sản cộng đồng.

Các pháp qui cho phép hôn ước hay thỏa hiệp trước hôn thú của vợ chồng thường đòi hỏi “một văn thư do cả hai vợ chồng ký” (như ở Wisconsin).

Nhiều pháp qui còn đặt thêm hạn chế rằng văn thư phải “*được thừa nhận và ký lục*”. Sự hạn chế thêm này tuy, khi cần, có thể cung cấp bằng chứng tốt nhất của sự thỏa hiệp, nhưng cũng có thể vô hiệu hóa nhiều thỏa hiệp đáng lẽ ra là hữu hiệu, không có khí trá. Hơn nữa, thể thức thừa nhận và ký lục thêm này hiếm khi thực hiện được mà không có khuyến cáo của luật sư.

Các tiểu bang tài sản cộng đồng khác nhau rất nhiều về vấn đề pháp qui cho phép các thỏa hiệp về tài sản nào “*làm bằng văn thư, được thừa nhận và ký lục*” liệu có tính cách độc hữu (exclusive) hay không. Liệu các thỏa hiệp khác, ít có tính cách chính thức, cũng có được phép hay không? Thí dụ một thỏa hiệp không làm bằng văn thư nhằm mục đích thay đổi bất động sản biệt sản (separate property realty) của người vợ thành tài sản cộng đồng của cả hai vợ chồng. Mặt khác, các tiểu bang New Mexico, Washington, Wisconsin và Luật Hôn Sản Đồng Nhất (Uniform Marital Property Act) không hữu hiệu hóa thỏa hiệp miệng, cho dù sự thỏa thuận ấy chỉ liên hệ tới động sản biệt sản (separate property personalty) của người chồng đổi thành tài sản cộng đồng.

B. Duyên Cớ

Duyên cớ là yếu tố cần thiết để chứng thực một kế ước. Tuy nhiên hôn nhân hay hứa hôn thường được coi là đủ để chứng thực một kế ước trước hôn thú. Sự chấp thuận hôn nhân hay hứa hôn như là duyên cớ sẽ bị yếu đi hay bị hủy bỏ khi hôn thú đã được hứa hay thực hiện rồi. Trong một tiểu bang tài sản cộng đồng, việc cả hai vợ chồng hỗ tương khước từ các quyền về tài sản cộng đồng khiến nó có vẻ là duyên cớ hỗ tương. Tiểu bang Wisconsin và Luật Hôn Sản Đồng Nhất không đòi hỏi duyên cớ đối với các thỏa hiệp của vợ chồng.

Thường thường chỉ có một người phối ngẫu sẽ hưởng lợi đối với một thỏa hiệp là những gì kiếm được trong tương lai không phải là tài sản cộng đồng. Thí dụ nếu vợ chồng thỏa thuận là tất cả những lợi tức kiếm được trong tương lai sẽ là biệt sản nhưng chỉ có người chồng là được nhận thù lao đối với công sức đã làm thì liệu người vợ có thể nhận duyên cớ đối với sự thỏa hiệp của mình rằng lợi tức mà người chồng nhận được sẽ là biệt sản hơn là tài sản cộng đồng hay không? Vấn đề là liệu duyên cớ chỉ cần là có vẻ có chứ không phải là thực sự có đủ hay không?

C. Áp Lực Bất Đáng

Người ta quan niệm rằng có một quan hệ riêng tư (confidential relationship) giữa hai vợ chồng vì giữa hai người cần phải có một sự thân mật và tin tưởng nhau.

Lắm khi tòa án thấy quan hệ riêng tư này xuất hiện trước khi hai người kết hôn với nhau. Vì vậy quan hệ riêng tư này đòi hỏi một mức độ công bình và thành tín cao.

Các thỏa hiệp trước hôn thú thường được hữu hiệu hóa nếu đạt được sau khi hai bên đã bày tỏ đầy đủ hay là công bình vào lúc đạt đến sự thỏa thuận (việc này sẽ do tòa án quyết định trên căn bản hồi tố).

Còn các thỏa hiệp đạt được trong thời gian hôn thú thường chịu ít thủ tục hơn, nhưng lại được tra xét kỹ lưỡng nhiều hơn vì quan hệ riêng tư giữa hai vợ chồng. Hơn nữa, khi có dính dáng đến quyền lợi của trái chủ đệ tam nhân thì sự thỏa thuận của hai vợ chồng lại còn phải được cứu xét chặt chẽ hơn nữa để tránh trường hợp hai vợ chồng có thể thông đồng với nhau làm thiệt hại cho trái chủ.

D. Trật Tự Công Cộng

Hôn ước giữa hai vợ chồng được thực hiện vì mục đích ly dị có thể xúc phạm đến trật tự công cộng vì một trong ba lý do: (a) xí đồ trừ khử nghĩa vụ cấp dưỡng cho một hay cả hai đương sự; (b) xí đồ gạt bỏ sự can thiệp của tòa án đối với một lợi ích của tiểu bang; (c) làm cho việc ly dị được dễ dàng.

Các phán quyết về ly dị xét cả vấn đề tài sản (phân chia tài sản hiện hữu và tương lai, nghĩa vụ cấp dưỡng người phối ngẫu và các con) lẫn vấn đề nhân thân (chấm dứt hôn thú, phục hồi nguyên danh, giám hộ con cái). Chỉ có các khía cạnh tài sản của sự phân chia tài sản hiện hữu và tương lai là vấn đề đích thực đối với sự thỏa thuận chấm dứt hôn thú. Các thỏa hiệp nào nhằm trừ khử hay giới hạn nghĩa vụ cấp dưỡng mà không có sự giám sát của tư pháp thường bị coi là vi phạm trật tự công cộng. Ngày nay ít xảy ra sự bãi bỏ thỏa hiệp trước hôn thú nhằm làm cho việc ly dị được dễ dàng.

II. Biến Chất Đơn Phương: Tặng Vật Giữa Vợ Chồng

Sự biến chất cũng có thể thực hiện không cần lý do. Đó là trường hợp một người phối ngẫu cho người kia một tặng vật. Việc này có nhiều qui tắc khác nhau tùy theo tính chất của vật cho và nhận.

Tất cả các tiểu bang tài sản cộng đồng đều cho phép lấy tặng vật từ biệt sản của một người phối ngẫu cho vào biệt sản của người phối ngẫu kia.

Hơn nữa, theo pháp qui của hầu hết các tiểu bang tài sản cộng đồng tặng vật có thể lấy từ biệt sản của một người phối ngẫu cho vào tài sản cộng đồng.

Mặt khác, có cái khó khăn về khái niệm trong việc tài sản được người phối ngẫu nhận một cách vô thường (hơn là hữu thường). Xét về phương diện khái niệm, sự biến chất được thực hiện bằng cách coi việc “nhận tặng vật” là chấp thuận đề nghị kết ước để thay đổi tính chất của tài sản.

Quan niệm một tặng vật lấy từ tài sản cộng đồng cho vào biệt sản của một người phối ngẫu được nối kết với quan niệm quản trị và kiểm soát tài sản cộng đồng.

Cho tới thập niên 1970, việc quản trị và kiểm soát tài sản cộng đồng được trao phó cho người chồng, ngoại trừ một vài ngoại lệ luật định đối với lợi tức do người vợ tạo nên. Trong chế độ này, nếu người chồng chuyển tài sản cộng đồng cho một mình người vợ (hoặc, trong vài trường hợp, người vợ thủ đắc tài sản cộng đồng bằng một văn kiện về quyền sở hữu chỉ định danh một mình người vợ thôi) thì tài sản sẽ là, hay được suy đoán là, biệt sản của người vợ.

Trong thập niên 1970 nổi lên một xu hướng trong đó thân phận bình đẳng của người vợ với tư cách là sở hữu chủ tài sản được làm cho bình đẳng hơn bằng cách trao phó cho quyền quản trị và kiểm soát tài sản cộng đồng. Sự thay đổi việc quản trị và kiểm soát được thực hiện bằng pháp qui, còn sự phỏng đoán một tặng vật do người chồng quản trị (manager-husband) cho người vợ không quản trị (nonmanager-wife) do tòa án tạo nên. Chỉ có điều là tác dụng giao hỗ giữa sự thay đổi do pháp qui và qui tắc của tư pháp chưa được hoàn bị cho lắm.

III. Luật Lệ của Từng Tiểu Bang

A. California

Trong quá khứ tiểu bang California rất rộng rãi đối với việc biến chất tài sản của vợ chồng, nhưng luật lệ gần đây của tiểu bang đã thắt chặt những điều kiện đòi hỏi.

Nhiều phán quyết đã cho phép việc biến chất tài sản bằng miệng cũng như bằng văn thư. Tuy nhiên, các điều khoản bắt hồi tố §§ 5110.710 đến 5110.740 của bộ Dân Luật California đòi hỏi một văn thư do người phối ngẫu mà quyền lợi sẽ bị ảnh hưởng bởi sự biến chất ký.

Ngoài ra, California đã ban hành Luật Thỏa Hiệp Tiền Hôn Thứ Đều Nhất (Uniform Premarital Agreement Act) thành các điều §§ 5200 đến 5317 của bộ Dân Luật California. Các điều khoản này chi phối các thỏa hiệp trước cũng như là trong thời kỳ hôn thú. Hơn nữa, các điều §§ 140 đến 147 của bộ Luật Kiểm

Nhận Di Chúc California (California Probate Code) chi phối mọi an bài bằng kế ước có liên quan tới quyền của người phối ngẫu khi chết.

B. Idaho

Theo luật lệ tiểu bang Idaho, các người phối ngẫu Idaho có thể thỏa thuận bất cứ lúc nào biến chất biệt sản thành tài sản cộng đồng hay tài sản cộng đồng thành biệt sản. *Suchan v. Suchan, 106 Idaho 654, 682 P. 2d 607 (1984).*

C. Louisiana

Điều 2338 của bộ Dân Luật Louisiana đặc biệt qui định rằng “*tài sản tặng dữ chung cho cả hai vợ chồng*” là tài sản cộng đồng.

Cho tới gần đây Louisiana giới hạn các thỏa hiệp của vợ chồng đối với tài sản của họ ngoại trừ một vài trường hợp rất hạn chế. Có một thời kỳ pháp qui của tiểu bang Louisiana cấm tặng vật giữa hai vợ chồng với nhau. Năm 1978 sự hạn chế các kế ước giữa hai vợ chồng bị bãi bỏ. Ngày nay những sự thay đổi chế độ tài sản của hai vợ chồng chỉ được phép thực hiện bằng một “*hôn ước*” và luật lệ thường đòi hỏi phải có sự cho phép của tòa án.

D. Nevada

Điều 123.220 của Pháp qui Hiệu Đỉnh Nevada (Nevada Revised Statute) minh thị cho phép sự thỏa hiệp bằng văn thư giữa hai vợ chồng và chỉ có hiệu lực giữa hai người không thôi để thay đổi tính chất tài sản của họ.

E. New Mexico

Tiểu bang New Mexico cho phép việc biến chất tài sản của vợ chồng, nhưng có nhiều trắc nghiệm về ngạch số chứng cứ cần thiết để chứng tỏ sự biến chất.

F. Texas

So với các tiểu bang tài sản cộng đồng khác, tiểu bang Texas chậm chân nhất trong việc cho phép vợ chồng biến chất biệt sản thành tài sản cộng đồng hay tài sản cộng đồng thành biệt sản. Phải với hai tu chính án Hiến pháp Texas năm 1948 và năm 1980 thì việc biến chất tài sản vợ chồng mới được cho phép.

Trước hai tu chính án này, TCPV Texas trong vụ *Kellett v. Trice, 95 Tex. 160, 66 S.W. 51 (1902)* phán rằng không thể đưa tặng vật vào trong tài sản cộng đồng bởi vì “*luật tuyên bố rằng tài sản thủ đắc như vậy phải là biệt sản của người được tặng dữ.*” Đến năm 1948 Texas tu chính Hiến pháp tiểu bang để cho phép phân chia hay trao đổi tài sản cộng đồng thành biệt sản. Tuy nhiên, việc biến chất biệt sản thành tài sản cộng đồng

vẫn không được phép. Đến năm 1980 điều XVI § 15 Hiến pháp Texas cho phép vợ chồng thỏa hiệp với nhau rằng lợi tức tương lai do biệt sản tạo nên (nhưng không phải là chính tài sản hay lợi tức quá khứ) nhận được trong thời gian hôn thú sẽ là biệt sản.

Định nghĩa biệt sản của Hiến pháp Texas thường được coi là hạn chế. Một áp dụng của định nghĩa này không thể biến chất một tặng vật từ biệt sản thành tài sản cộng đồng, bởi vì Hiến pháp Texas qui định rằng mọi tặng vật nhận được sau khi kết hôn là biệt sản của người được tặng.

Ở Texas, các thỏa hiệp ly hôn không có hiệu lực cho đến khi được tòa ly hôn chấp thuận.

Xin mở một đầu ngoặc ở đây. Tại các tiểu bang tài sản cộng đồng khác sự biến chất tài sản bằng thỏa hiệp ly hôn có thể xảy ra mà không cần được tòa chấp thuận.

G. Washington

Tiểu bang Washington theo đường lối trung dung đối với việc biến chất hôn sản. Tiểu bang cho phép biến chất bất động sản hay động sản, nhưng đối với bất động sản thì luật lệ đòi hỏi những thể thức khác hơn là thỏa thuận miệng. Sự thay đổi từ biệt sản thành tài sản cộng đồng dễ được thừa nhận mà không cần chứng cứ rõ ràng hơn là thay đổi từ tài sản cộng đồng thành biệt sản.

H. Wisconsin

Tiểu bang Wisconsin theo Luật Hôn Sản Đồng Nhất trong việc qui định tự do kết ước hầu như vô giới hạn đối với những người muốn theo, tu chính hay tránh những qui tắc về hôn sản. Trong những phương pháp biến chất (pháp qui của Wisconsin và Luật Hôn Sản Đồng Nhất gọi là “phân loại” hay “tái phân loại”) có tặng vật, các thỏa hiệp song phương về hôn sản viết bằng văn thư và sự đồng ý bằng văn thư đối với bảo hiểm phí và tiền bảo hiểm nhân thọ.

Trong luật lệ của tiểu bang Wisconsin có hai điều khoản đáng chú ý.

Thứ nhất, một người phối ngẫu có thể tránh lợi tức chưa kiếm được từ tài sản của riêng mình không phải là hôn sản khởi trở thành tài sản cộng đồng bằng một tuyên bố đơn phương. Điều khoản này chỉ áp dụng trong tương lai thôi.

Thứ hai, một qui tắc, chỉ có hiệu lực trong năm 1986, cho phép những người có hôn thú sử dụng một thỏa hiệp phân loại tài sản cá nhân để xếp loại tài sản có trước năm 1987 là tài sản cá nhân của chồng hay vợ. Thỏa hiệp này được coi như là thỏa hiệp hôn sản đối với đệ tam nhân nhưng không có ảnh hưởng gì đến quyền của người phối ngẫu khi chết hay ly hôn.

Luật gia Tạ Quốc Tuấn

CUỐI... . THĂM

QUẢNG CÁO GIỎI

Trong tiệm tạp hoá, khách hàng ngần ngại:
- Ông có bảo đảm là thuốc này làm mọc tóc, bôi đâu mọc đấy thật không?

Chủ tiệm:

- Thì vợ tôi đang ngồi chồm chồm ngoài quầy, bộ ông không thấy bà có râu à? Đó là bà chỉ mới mở lọ thuốc bằng mồm thôi đấy!

LÀM CHỖ

Trong phòng nha sĩ:

- Anh đừng có la như vậy, tôi đã nhổ răng anh đâu!
- Nhưng mà nãy giờ ông đập lên chân tôi kìa.

NGHE ĐƯỢC HƠI NHIỀU

Ký Diệu:

- Hôm qua đi nghe nhạc cổ điển, mà đã nghe được những gì?

Lan Chảnh:

- Nghe đủ mọi thứ cả, con Hoa sắp sửa bỏ chồng, bà Tư mới mua được bộ tóc giả, ông Năm vừa bị xe đụng!

Phản tư thế kỷ!

Bà vợ bực bội:

- Thật quá đáng! Tại sao anh không thể đơn giản hoá vấn đề khi nói chúng ta đã lấy nhau 25 năm rồi, mà cứ phải huênh hoang rằng: "Chúng tôi lấy nhau được một phản tư thế kỷ!"

Sản xuất tổng bí thư

Ngày 29-11-2005 khi đoàn vẹm cộng do tên vẹm Đoàn Mạnh Giao cầm đầu qua Đức, thì được tân nữ thủ tướng Đức là bà Merkel dẫn giới thiệu về cái máy sản xuất dồi (Wurst) rất tốt tân do Đức mới chế tạo, chỉ cần bỏ cục thịt sống vào cái lỗ nhỏ, bấm cái nút nhỏ, thì trong vòng nháy mắt sẽ lọt ra cục dồi.

Sau khi nghe giới thiệu xong thì tên vẹm Đoàn Mạnh Giao mới hỏi bà Merkel:

- Cục dồi của Đức người ta còn sản xuất ra thêm được cái gì nữa không?

Bà Merkel bực mình nhìn hẳn:

- Sao chúng mày ngu thế? Cục dồi thì để ăn chứ sản xuất ra thêm được cái gì nữa?

- Vậy là cục dồi của Đức thua cục dồi của bác Hồ chúng tôi rồi! Cục dồi của bác chỉ cần đút vô cái lỗ là sẽ sản xuất ra được tổng bí thư!

